

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 29/2017

Μεταξύ: ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ «DIORAMA DESIGN AND CONSULTING ENGINEERS – Z.A. GENERAL COMPANY FOR ENGINEERING STUDIES CONSULTING AND CONSTRUCTIONS LTD»

Αιτούντων

v.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ-ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

Αναθέτουσας Αρχής

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών: Λοΐζος Κάππας, Προεδρεύων
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές: ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ «DIORAMA DESIGN AND CONSULTING ENGINEERS – Z.A. GENERAL COMPANY FOR ENGINEERING STUDIES CONSULTING AND CONSTRUCTIONS LTD»
Αντιπροσωπεύθηκε από τους:
1. Έλενα Αρότη, Δικηγόρο για Σπύρος Αρότης – Έλενα Αρότη και Συνεργάτες

Αναθέτουσα Αρχή: ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ-ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ
Αντιπροσωπεύτηκε από τους:
1. Αλεξία Κουντουρή -Παπαευσταθίου, Δικηγόρο για Τάσσος Παπαδόπουλος & Συνεργάτες ΔΕΠΕ
2. Φρίξο Νικολάου, Δικηγόρο για Τάσσος Παπαδόπουλος & Συνεργάτες ΔΕΠΕ
3. Μιχάλη Βρυωνίδη, Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης.: 19 Ιανουαρίου, 2018

Α Π Ο Φ Α Σ Η

A. Με την παρούσα Προσφυγή η Κοινοπραξία «Diorama Design and Consulting Engineers - Z.A. General Company for Engineering Studies Consulting and Constructions Ltd» («οι Αιτητές») προσβάλλει την απόφαση του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας («η Αναθέτουσα Αρχή») να απορρίψει την προσφορά τους και να κατακυρώσει το Διαγωνισμό με αριθμό 16/2016 και τίτλο *«Παροχή Υπηρεσιών για (α) Συμπληρωματικές Μελέτες (β) Ετοιμασία Εγγράφων για Προκήρυξη Διαγωνισμού, (γ) Αξιολόγηση Προσφορών και (δ) Επίβλεψη των Εργασιών κατασκευής του αποχετευτικού συστήματος λυμάτων στις κοινότητες Παρεκκλησιάς και Πύργου Λεμεσού»*, στην εταιρεία «Ροϊκός Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε.» («ο Επιτυχών»).

B. ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Ο Διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 30.12.2016 μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου.

2. Τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών ήταν αρχικά στις 06.03.2017 αλλά μετά από πέντε διευκρινιστικές/τροποποιητικές εγκυκλίους

δόθηκε παράταση χρόνου με τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών στις 27.03.2017.

3. Το Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του στις 10.07.2017 υιοθέτησε τα συμπεράσματα και εισηγήσεις της Έκθεσης Αξιολόγησης, της Επιτροπής Αξιολόγησης, ημερομηνίας 06.07.2017.

4. Η ολομέλεια του Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής σε συνεδρία της ημερομηνίας 02.08.2017 επικύρωσε την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών ημερομηνίας 10.07.2017 και ενέκρινε την κατακύρωση της προσφοράς στον Επιτυχόντα.

5. Η Αναθέτουσα Αρχή με επιστολή της, ημερομηνίας 05.09.2017, προς τους Αιτητές γνωστοποίησε τα αποτελέσματα αξιολόγησης του Διαγωνισμού.

6. Οι Αιτητές με επιστολή ημερομηνίας 08.09.2017 εξέφρασαν τη διαφωνία τους, με την απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής, για τους λόγους αποκλεισμού της προσφοράς τους και ζήτησαν όπως η απόφαση για απόρριψη επανεξεταστεί.

7. Η Επιτροπή Αξιολόγησης σε συνεδρία της, ημερομηνίας 11.09.2017, εισηγήθηκε, αφού εξέτασε την επιστολή των Αιτητών, ότι ορθά αποκλείστηκαν.
8. Το Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του, ημερομηνίας 11.09.2017 υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης.
9. Στις 19.09.2017 οι Αιτητές καταχώρησαν την παρούσα προσφυγή.

Γ. ΘΕΣΕΙΣ ΑΙΤΗΤΩΝ

Οι Αιτητές προβάλουν τους πιο κάτω λόγους ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης.

1. Η αιτιολογία απόρριψης της προσφοράς των Αιτητών στηρίζεται σε αβάσιμους λόγους, λήφθηκε χωρίς δέουσα έρευνα και υπό το καθεστώς πραγματικής και/ή νομικής πλάνης.
2. Σε σχέση με τον όρο 6.1.4. «Βασικός Εμπειρογνώμονας 5: Επιμετρητής Έργου», οι Αιτητές αναφέρουν ότι η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε κατά παράβαση της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της επαρκούς Έρευνας.

Ο Επιμετρητής θα έπρεπε, για ότι εδώ μας αφορά σε σχέση με τα απαιτούμενα προσόντα, να είναι κάτοχος Πανεπιστημιακού τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων και να είναι εγγεγραμμένος στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο μητρώο Επιστημόνων Επιμετρητών Ποσοτήτων Κράτους Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή Κρατών που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία περί Δημοσίων Συμβάσεων ή άλλων χωρών που έχουν υπογράψει και κυρώσει συμφωνίες σύνδεσης ή διμερείς συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση ή την Κυπριακή Δημοκρατία.

Για τη θέση του Βασικού Εμπειρογνώμονα 5 οι Αιτητές δήλωσαν τον κ. Ιωάννη Εξηνταβελώνη ο οποίος είναι Διπλωματούχος Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (RURAL AND SURVEYING ENGINEER). Το αντικείμενο του επαγγέλματος του SURVEYING είναι, αναφέρουν οι Αιτητές, υπερσύνολο του αντικειμένου Επιμέτρηση Ποσοτήτων (QUANTITY SURVEYING).

Στο υποβληθέν βιογραφικό παρουσιάζονται έργα στα οποία ο κ. Ιωάννης Εξηνταβελώνης είχε ρόλο Επιμετρητή Ποσοτήτων.

Η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε υπό καθεστώς νομικής και πραγματικής πλάνης παραλείποντας να ερευνήσει και αξιολογήσει τα πανεπιστημιακά προσόντα, εμπειρία και κατάρτιση του προτεινόμενου βασικού Εμπειρογνώμονα 5.

Επιπλέον η Αναθέτουσα Αρχή μπορούσε να ζητήσει διευκρινίσεις έχοντας ως βάση το βιογραφικό το οποίο αποτελούσε μέρος της προσφοράς των Αιτητών.

Σε σχέση με το επάγγελμα του Επιμετρητή Ποσοτήτων, οι Αιτητές αναφέρουν ότι αυτό είναι κατοχυρωμένο σε τρεις μόνο χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Κύπρο). Στις υπόλοιπες χώρες δεν υπάρχει ως επίσημα κατοχυρωμένο επάγγελμα και αυτό καλύπτεται από τις Ειδικότητες των Διπλωματούχων Μηχανικών ανά τομέα Ειδικότητας, π.χ. από Τοπογράφους Μηχανικού ή Πολιτικούς Μηχανικούς σε έργα υποδομών, Αρχιτέκτονες ή Πολιτικούς Μηχανικούς σε κτηριακά έργα κλπ.

Οι Αιτητές παραπέμπουν σχετικά στην αλληλογραφία που είχαν με την Αναθέτουσα Αρχή, επιστολές ημερομηνίας 08.09.2017 – 14.09.2017 και βεβαίωση Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος ημερομηνίας 15.09.2017.

Οι Αιτητές ισχυρίζονται επιπλέον ότι ο όρος 6.1.4 σχετικά με το Βασικό Εμπειρογνώμονα 5 αποτελεί παραβίαση του περί Αναγνώρισης των Επαγγελματικών Προσόντων Νόμου του 2008, Ν.31(Ι)/2008 και συγκεκριμένα του άρθρου 17.

Η Αναθέτουσα Αρχή μελετώντας το βιογραφικό σημείωμα και τα άλλα στοιχεία του κου Ιωάννη Εξηνταβελώνη όφειλε να ζητήσει διευκρινίσεις οπότε και θα διαπίστωνε ότι η εκπαίδευση και τα προσόντα του Βασικού Εμπειρογνώμονα 5 βεβαιώνονται όπως απαιτείται από τον Ν.31(Ι)/2008. Σχετική η βεβαίωση του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος ημερομηνίας 15.09.2017.

Με αναφορά στον περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου (ΕΤΕΚ) Νόμο του 1990, Ν. 224(Ι)/1990, οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι η Αναθέτουσα Αρχή αγνόησε και/ή σκόπιμα δεν αναφέρθηκε, στον όρο 6.1.4 του Παραρτήματος ΙΙ – Όροι Εντολής – Τεχνικές Προδιαγραφές, στο «Ισοδύναμο προσόν» που το άρθρο 7 του Νόμου προνοεί σε σχέση με το απαιτούμενο πτυχίο ή δίπλωμα Πανεπιστημίου σε οποιοδήποτε κλάδο της Μηχανικής Επιστήμης.

Η απαίτηση της Αναθέτουσας Αρχής για συμμετοχή στο Διαγωνισμό εμπειρογνώμονα με Πανεπιστημιακό τίτλο Επιμετρητή Ποσοτήτων και η

αντίστοιχη εγγραφή του σε Μητρώο Επιστημόνων Επιμετρητών αποτελεί αντίφαση μεταξύ των δυο ζητούμενων που απαιτούνται, εφόσον απαιτούνται και τα δύο προσόντα. Στην Ελλάδα ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 5 είναι εγγεγραμμένος στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, αντίστοιχο του ΕΤΕΚ, αλλά χωρίς να έχει πτυχίο Επιμετρητή Ποσοτήτων, αφού στην Ελλάδα οι Διπλωματούχοι Αγρονόμοι και Τοπογράφοι Μηχανικοί έχουν δικαίωμα σύνταξης προϋπολογισμού και επιμετρήσεων Ποσοτήτων.

Οι Αιτητές επισημαίνουν ότι σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Κύπρου δεν υφίστανται μητρώα Επιστημόνων Επιμετρητών, συνεπώς αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία εκτέλεσης του συγκεκριμένου ουσιώδους όρου.

3. Η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης και της επαρκούς έρευνας και συγκεκριμένα του όρου 9.5.3 «Διευκρινίσεις και Διασαφηνίσεις Προσφορών.»

Η Αναθέτουσα Αρχή δεν μεταχειρίστηκε ισότιμα Αιτητές και Επιτυχόντες, εφόσον σε σχέση με τους Επιτυχόντες τήρησαν τον όρο 9.5.3, ζητώντας διευκρινίσεις για ποιο λόγο ήταν χαμηλή η προσφορά τους, ενώ δεν ζήτησαν διευκρινίσεις από τους

Αιτητές σε σχέση με τον Βασικό Εμπειρογνώμονα 5, όρος 6.1.4, για τον οποίο όρο αποκλείστηκε η προσφορά τους.

4. Η Αναθέτουσα Αρχή αποφάσισε κατά παράβαση των θεσμών, αποφάσεων και διακηρύξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδιαίτερα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ παραβιάζοντας την αρχή της ίσης μεταχείρισης, την αρχή της αποφυγής διακρίσεων, την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, την αρχή της αναλογικότητας, της διαφάνειας και του ανταγωνισμού.

Οι Αιτητές περαιτέρω αναφέρουν ότι οι τίτλοι σπουδών Πανεπιστημιακού Επιπέδου Επιμετρητών ποσοτήτων δεν είναι απαραίτητο να αναφέρουν τη φράση «Επιμετρητής Ποσοτήτων». Σχετικά οι Αιτητές παραπέμπουν στην ιστοσελίδα του ΕΤΕΚ και στον σχετικό κατάλογο προγραμμάτων σπουδών που έτυχαν αναγνώρισης από το ΕΤΕΚ.

Οι Αιτητές για στήριξη των επιχειρημάτων τους παραπέμπουν στις υποθέσεις **Κυριάκος Καλοψιδιώτης ν. ΕΤΕΚ**, Υπόθεση αρ. 636/2010, ημερ. 21.11.2013, **SMC JOINT VENTURE ν. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών**, Υπόθεση 1440/2012, ημερ. 04.03.2016.

Καταληκτικά οι Αιτητές αναφέρουν ότι ο προτεινόμενος Βασικός Εμπειρογνώμονας 5 υπερκαλύπτει τις απαιτήσεις του Νόμου διότι έχει ασκήσει το επάγγελμα του Επιμετρητή Ποσοτήτων στην Ελλάδα, όπου δεν είναι ρυθμιζόμενο επάγγελμα, υπό την ιδιότητα του Διπλωματούχου Αγρονόμου και Τοπογράφου Μηχανικού για 37 χρόνια.

Δ. ΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι καθόλα νόμιμη και εύλογη.

Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, νομολογιακά, εξετάζει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης και το κατά πόσο αυτή είναι εύλογα επιτρεπτή.

Η προσφορά των Αιτητών κρίθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης ότι παρουσίαζε ουσιώδη απόκλιση από ουσιώδη όρο των εγγράφων του διαγωνισμού. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι δεν συμμορφώθηκαν με τον όρο 6.1.4 του Παραρτήματος II των εγγράφων του διαγωνισμού. Ο όρος 6.1.4 αφορά τον βασικό Εμπειρογνώμονα 5, Επιμετρητής Έργου, για τη θέση του οποίου οι Αιτητές πρότειναν τον κ. Ιωάννη

Εξηνταβελώνη ο οποίος δεν είναι κάτοχος Πανεπιστημιακού τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων και για αυτό το λόγο απορρίφθηκε η προσφορά τους.

Οι Αιτητές, συνεχίζει η Αναθέτουσα Αρχή, ισχυρίζονται ότι ο όρος 6.1.4 παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής διακρίσεων. Γνώριζαν όμως τον επίμαχο όρο, δεν διαμαρτυρήθηκαν και υπέβαλαν προσφορά επιζητώντας να τους κατακυρωθεί ο διαγωνισμός, οπότε δεν είναι νομικά δυνατόν τώρα, επειδή δεν τους κατακυρώθηκε ο διαγωνισμός να στρέφονται ενάντια στη νομιμότητα του όρου.

Ο όρος 6.1.4, αναφέρει η Αναθέτουσα Αρχή, ήταν σαφής. Απαιτούσε κατοχή Πανεπιστημιακού τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων και την εγγραφή στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο μητρώο. Ο προταθείς από τους Αιτητές δεν κατέχει Πανεπιστημιακό τίτλο Επιμετρητή Ποσοτήτων οπότε δεν υπάρχει συμμόρφωση με απαίτηση του όρου.

Ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι ο κος Ιωάννης Εξηνταβελώνης με το δίπλωμα του Αγρονόμου Τοπογράφου Μηχανικού μπορούσε να εργαστεί ως Επιμετρητής Ποσοτήτων είναι νομικά αδιάφορο, αναφέρει η Αναθέτουσα Αρχή.

Ο όρος είναι ουσιώδης συνεχίζει η Αναθέτουσα Αρχή, η δε παράλειψη συμμόρφωσης προσφοροδότη με ουσιώδη όρο δικαιολογεί απόρριψη της προσφοράς. Σχετική η απόφαση της ολομέλειας του Ανωτάτου στην *Tamassos Suppliers v. Δημοκρατίας (1992) 3 A.A.Δ.60*.

Η Αναθέτουσα Αρχή παραπέμπει στην απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στην Προσφυγή 59/2015, *CYFIELD DEVELOPMENT PUBLIC LTD και ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ*, ημερ. 18/4/2016 η οποία, αναφέρει, είναι απόλυτα σχετική.

Στην υπόθεση αυτή υπήρχε απαίτηση για κατοχή πτυχίου αρχιτεκτονικής από τον Μελετητή που θα περιλαμβανόταν στην ομάδα έργου. Οι εκεί Αιτητές περιέλαβαν άτομο που ναι μεν δεν είχε πτυχίο αρχιτεκτονικής, αλλά κατείχε βεβαίωση από το ΕΤΕΚ ότι μπορούσε να διεξάγει αρχιτεκτονικές εργασίες. Η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε την προσφορά και η απόφαση της κρίθηκε νόμιμη από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών.

Ο εμπειρογνώμονας που προτάθηκε από τους Αιτητές δεν είχε πτυχίο στην Επιμέτρηση Ποσοτήτων και ούτε είχε εγγραφεί σε μητρώο είτε του ΕΤΕΚ είτε σε

αντίστοιχο άλλης χώρας. Άλλοι οκτώ προσφοροδότες πληρούσαν τις προϋποθέσεις του επίμαχου όρου. Οι κανόνες της δεσμευτικότητας των όρων του διαγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών όχι μόνο επέτρεπαν αλλά και επέβαλλαν την απόρριψη της προσφοράς των Αιτητών.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει και τον ισχυρισμό των Αιτητών για υποχρέωση της να αναζητούσε διευκρινίσεις αναφορικά με τα προσόντα του Βασικού Εμπειρογνώμονα αρ.5.

Ο όρος 9.5.2 δεν δημιουργεί υποχρέωση αναζήτησης διευκρίνισης και μάλιστα με τρόπο που η μη αναζήτηση να συνιστά λόγο ακύρωσης. Επιπλέον σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου αλλά και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών δεν επιτρέπεται η εκ των υστέρων υποβολή εγγράφων ή στοιχείων τα οποία έπρεπε να είχαν υποβληθεί κατά το χρόνο υποβολής των προσφορών.

Στην παρούσα περίπτωση, συνεχίζει η Αναθέτουσα Αρχή, το ζήτημα ήταν ξεκάθαρο και δεν ετίθετο θέμα ασάφειας για να ζητηθούν διευκρινίσεις.

Η Αναθέτουσα Αρχή παραπέμπει σχετικά στις αποφάσεις της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στην *Προσφυγή αρ. 37/2011, ΑΤΗΚ v. Μετεωρολογικής*

Υπηρεσίας, ημερ. 10.10.2011 και 59/2015, CYFIELD v. ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, ημερ. 18.04.2016.

Η Αναθέτουσα Αρχή κατέληξε, ότι οι Αιτητές δεν έχουν αποδείξει κανένα λόγο ακύρωσης της προσβαλλομένης απόφασης και συνεπώς η προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί.

Ε. ΑΠΟΦΑΣΗ Α.Α.Π.

Η Αναθέτουσα Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας 05.09.2017 ενημέρωσε τους Αιτητές ότι «... Στη προσφορά που έχετε υποβάλει ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 5 που έχετε προτείνει, κ. Ιωάννης Εξηναβελώνης, δεν κατέχει Πανεπιστημιακό Τίτλο Επιμετρητή Ποσοτήτων αλλά δίπλωμα Αγρονόμου Τοπογράφου Μηχανικού.»

Ο σχετικός όρος για τον Βασικό Εμπειρογνώμονα 5 αναφέρει, σε ότι έχει σχέση με την παρούσα υπόθεση:

«6.1.4 Βασικός Εμπειρογνώμονας 5: Επιμετρητής Έργου. Θα απασχοληθεί με το έργο ως βοηθός του Υπεύθυνου Μηχανικού του Έργου. Θα πρέπει να έχει τα ακόλουθα προσόντα:

Α) Να είναι κάτοχος πανεπιστημιακού τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων και να είναι εγγεγραμμένος στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο μητρώο Επιστημόνων Επιμετρητών Ποσοτήτων κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε) ή Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), ή Κρατών που έχουν υπογράψει τη

Συμφωνία περί Δημοσίων Συμβάσεων (GPA) ή άλλων χωρών που έχουν υπογράψει και κυρώσει συμφωνίες σύνδεσης ή διμερείς συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση(Ε.Ε) ή την Κυπριακή Δημοκρατία με ισχύουσα ενιαυσία άδεια.»

Η Αναθέτουσα Αρχή υποστήριξε ότι ο επίμαχος όρος είναι ουσιώδης χωρίς αυτό να αμφισβητηθεί από τους Αιτητές. Ο όρος είναι συγκεκριμένος και σαφής. Απαιτεί, για ότι εδώ μας αφορά, κατοχή πτυχίου Επιμετρητή Ποσοτήτων και εγγραφή στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο μητρώο Επιστημόνων Επιμετρητών Ποσοτήτων.

Το θέμα αυτό κρίθηκε σε υπόθεση με εξαιρετικά παρόμοια στοιχεία, στην *Προσφυγή 59/2015, CYFIELD DEVELOPMENT PUBLIC LTD ν. ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ*, ημερ. 18/04/2016. Στην απόφαση αυτή ελέγχθησαν, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

«Κρίνουμε ότι προέχει να εξετάσουμε το ζήτημα της ερμηνείας του όρου 3.3.8(στ) Δικαίωμα και Προϋποθέσεις Συμμετοχής του Τόμου Α των εγγράφων του Διαγωνισμού το οποίο, μεταξύ άλλων, και στην έκταση που μας ενδιαφέρει, για τους ενδιαφερόμενους Οικονομικούς Φορείς προνοεί, ότι:

«Να έχει συμπεριλάβει στην προτεινόμενη Ομάδα Μελέτης Έργου που θα εκπονήσει τη μελέτη και θα επιβλέπει την εκτέλεση του Έργου, ως βασικούς μελετητές των οποίων τα προσόντα θα καλύπτουν τα ελάχιστα απαιτούμενα όπως περιγράφονται πιο κάτω:

i. Μελετητής 1 : Αρχιτέκτονας

Αρχιτέκτονας κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο με 10ετή μεταπτυχιακή πείρα, ο οποίος να είχε την ευθύνη για τη μελέτη και επίβλεψη ενός κτιρίου εμβαδού 1. 500 m² περίπου.

ii. Μελετητής 2: Πολιτικός Μηχανικός

Πολιτικός Μηχανικός, κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο, με 10ετή τουλάχιστο μεταπτυχιακή πείρα, ο οποίος να είχε την ευθύνη για τη μελέτη και επίβλεψη ενός κτηρίου εμβαδού 1.500m²

iii. Μελετητής 3: Μηχανολόγος Μηχανικός

Μηχανολόγος Μηχανικός, κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο,[...]

iv. Μελετητής 4: Ηλεκτρολόγος Μηχανικός

Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο,[...]

v. Μελετητής 5: Επιμετρητής Ποσοτήτων

Επιμετρητής Ποσοτήτων, κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο,[...]

Ο πιο πάνω όρος του διαγωνισμού απαιτεί όπως ο Μελετητής 1: Αρχιτέκτονας (α) είναι κάτοχος πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον οικείο κλάδο, (β) με 10ετή μεταπτυχιακή πείρα και (γ) να είχε την ευθύνη για τη μελέτη και επίβλεψη ενός κτιρίου εμβαδού 1.500 m² περίπου. Αναμφίβολα πρόκειται για ουσιώδη όρο του Διαγωνισμού αφού αφορά στις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες του προσφέροντα στα πλαίσια των Προϋποθέσεων Συμμετοχής στο Διαγωνισμό. Εν πάση περιπτώσει για το ουσιώδες του όρου δεν υπάρχει αμφισβήτηση και ορθά ούτε από τους Αιτητές.

Σε σχέση με την ερμηνεία νόμου στη **Southfields Ind. Ltd v. Δήμου Α/σίας** (1995) 3 AAD αναφέρονται τα εξής:

«Σκοπός της ερμηνείας του νόμου είναι η ανεύρεση της πρόθεσης του νομοθέτη. Όπου το λεκτικό της διάταξης είναι σαφές, το Δικαστήριο την ερμηνεύει με βάση τη φυσική και συνήθη έννοια των λέξεων. Οι λέξεις σ' ένα νομοθέτημα γενικά ερμηνεύονται με τη συνήθη τους σημασία, αλλά και με βάση τα συμφραζόμενα, έχοντας δε υπόψη το αντικείμενο και το σκοπό του νόμου. (Βλ. **Δημοκρατία v. Ματθαίου**, Αναθεωρητική Έφεση 832, ημερ. 12.7.1990. Βλ. επίσης **Halsbury's Laws of England**, Τετάρτη Έκδοση, Τόμος 44, παραγρ. 863 - 873). Η ερμηνεία πρέπει να είναι τέτοια που να μην οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα, αλλά στη λειτουργικότητα των νόμων. (Βλ. **Δημοκρατία v. Αντωνίου και Άλλων**)».

Ανάλογα με τα πιο πάνω ισχύουν και για την ερμηνεία των όρων διαγωνισμού αφού αυτοί υπέχουν θέση πράξεων κανονιστικού περιεχομένου η παράβαση των οποίων επιφέρει ακυρότητα (**Δημοκρατία v. S. Kyriakos Euromarket Ltd** (2000) 3 AAD 692).

Στην **Γιώργος Αναστάση & Υιοί Ατδ v. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών** (1999) 4 Α.Α.Δ. 96 σε σχέση με το ίδιο ζήτημα υιοθετήθηκαν τα πιο κάτω από τα Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου Επικρατείας:

«Η διακήρυξη της δημοπρασίας είναι πράξη κανονιστικού χαρακτήρα η οποία δεσμεύει τους συναγωνιζόμενους και τη διοίκηση. Η παράβαση ουσιώδους όρου της

διακήρυξης συνιστά παράβαση νόμου και συνεπάγεται ακυρότητα. Οι όροι της διακήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται «στενώς και αυστηρώς». Η διακήρυξη δεν μπορεί να περιέχει όρους «αντικείμενους εις την κειμένην νομοθεσίαν. Δύναται όμως να περιλάβει εξασφαλιστικούς της αρτιωτέρας εκτελέσεως του έργου οσάκις ίδια πρόκειται περί εκτελέσεως ειδικών έργων». Έτσι μπορεί να απαιτηθεί εκτός από το δίπλωμα της αντίστοιχης προς την αξία του έργου τάξης και δίπλωμα κάποιας τεχνικής σχολής ή ειδική εμπειρία (Βλ. Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-59, σελ. 431)».

Έχοντας εξετάσει τον όρο 3.3.8(στ) του Τόμου Α και ιδιαίτερα τη φράση «στον οικείο κλάδο» κρίνουμε ότι τόσο από τη γραμματική διατύπωση του πιο πάνω όρου όσο και από το σύνολό του η ερμηνεία που δόθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή είναι ορθή. Η φράση «στον οικείο κλάδο» σαφώς αναφέρεται και ή διασυνδέεται με τον κλάδο της Αρχιτεκτονικής για τον οποίο απαιτεί πανεπιστημιακό δίπλωμα ή τίτλο.

Με δεδομένη την κατάληξη μας ως προς την ερμηνεία του όρου θα προχωρήσουμε να εξετάσουμε τον ισχυρισμό των Αιτητών σε σχέση με την ικανοποίηση του όρου 3.3.8(στ) στη βάση της βεβαίωσης του ΕΤΕΚ ανεξάρτητα από τη θέση της Αναθέτουσας Αρχής ότι τέτοια βεβαίωση δεν είχε υποβληθεί και τούτο γιατί καθώς προέκυψε κατά την ενώπιον μας συζήτηση της υπόθεσης η Αναθέτουσα Αρχή δεν αμφισβήτησε την ύπαρξη τέτοιας βεβαίωσης. Οι Αιτητές με την προσφορά τους το μόνο που υπέβαλαν για τον Μελετητή Αρχιτέκτονα ήταν η ετήσια άδεια άσκησης επαγγέλματος στον Κλάδο της Πολιτικής Μηχανικής.

Ο προτεινόμενος Μελετητής από τους Αιτητές είναι παραδεκτό ότι είναι κάτοχος πανεπιστημιακού τίτλου «Μηχανικής Επιστήμης» και είναι εγγεγραμμένος στο ΕΤΕΚ στον κλάδο της Πολιτικής Μηχανικής. Οι Αιτητές όμως, με βάση βεβαίωση του ΕΤΕΚ υποστηρίζουν ότι ο κος Σαβέριος Βραχίμης έχει δικαίωμα να ασκεί εργασίες αρχιτέκτονα. Περαιτέρω, ότι αυτός έχει και την πείρα και/ή την ικανότητα να εκτελεί τέτοιες εργασίες και έχει και την απαιτούμενη 10ετή μεταπτυχιακή πείρα.

Την πιο πάνω θέση τους στηρίζουν στο άρθρο 8(Α)(2) και (3) του περί Οδών και Οικοδομών Νόμου, Κεφ. 96, στη βάση του οποίου το ΕΤΕΚ εκδίδει βεβαιώσεις σε μέλη του που είναι εγγεγραμμένα στον κλάδο της Πολιτικής Μηχανικής περιλαμβανομένης της Μηχανικής Τοπίου πριν την 4.11.1993, σύμφωνα με τις οποίες:

«βεβαιώνεται ότι, δυνάμει του εδαφίου 3 του Άρθρου 8^Α του Περί Οδών και Οικοδομών Νόμου, δικαιούνται να ετοιμάζουν, να εκπονούν και να υπογράφουν όλα τα σχέδια, σχεδιαγράμματα, μελέτες, συγγραφές, υπολογισμούς και οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, τα οποία υποβάλλονται δυνάμει του περί Οδών και Οικοδομών Νόμου στην αρμόδια αρχή για την έκδοση άδειας οικοδομής σε σχέση με Εργασία Αρχιτέκτονα, νοουμένου ότι έχουν ετήσια άδεια άσκησης επαγγέλματος σε ισχύ και είναι εγγεγραμμένα στο Τεχνικό Επιμελητήριο μέχρι τις 03/11/1993 όπως προνοούσε η σχετική Νομοθεσία.»

Είναι καλά γνωστό ότι οι προσφορές αξιολογούνται με βάση τους όρους της προκήρυξης και των εγγράφων του διαγωνισμού οι οποίοι αποτελούν και το θεσμικό τους πλαίσιο. Οι όροι

ενός δημόσιου διαγωνισμού θεωρούνται κανονιστικού περιεχομένου πράξεις οι οποίες αφενός ερμηνεύονται στενά και αφετέρου η παράβαση τους επιφέρει ακυρότητα ως κανόνας ουσιαστικού δικαίου. Η διοίκηση τόσο για τη σύνταξη των όρων ενός διαγωνισμού όσο και για την ερμηνεία τους και την κρίση των δεδομένων που έχουν εφαρμογή έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια έτσι ώστε εφόσον η κρίση της είναι εύλογη και δεν υπερβαίνει τα ακραία όρια της εξουσίας της το θέμα δεν ελέγχεται αναθεωρητικώς από το δικαστήριο.

Είναι σαφές από τη διατύπωση του όρου 3.3.8(στ) του Τόμου Α ότι απαιτούμενο σε σχέση με το Μελετητή Αρχιτέκτονα είναι η κατοχή πανεπιστημιακού διπλώματος ή τίτλου στον κλάδο της αρχιτεκτονικής. Ότι ο προτεινόμενος Μελετητής Αρχιτέκτονας έχει στη βάση του περί Οδών και Οικοδομών Νόμου δικαίωμα να υποβάλλει όλα τα σχετικά από το συγκεκριμένο νόμο για την έκδοση άδειας οικοδομής σε σχέση με την εργασία αρχιτέκτονα δεν τον καθιστά κάτοχο πτυχίου στον κλάδο της Αρχιτεκτονικής, αλλά ούτε και το δικαίωμα του αυτό λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του όρου 3.3.8(στ) του Τόμου Α μπορεί να το καταργήσει. Οι Αιτητές κατά την υποβολή της προσφοράς τους γνώριζαν το προαπαιτούμενο του πτυχίου στον Κλάδο της Αρχιτεκτονικής και δεν το αμφισβήτησαν. Αντίθετα υπέβαλαν την προσφορά τους δηλώνοντας ως Μελετητή Αρχιτέκτονα πρόσωπο που δεν κατείχε πτυχίο της Αρχιτεκτονικής. Η 10ετής επίσης απαιτούμενη πείρα σαφώς προβλέπει ότι πρέπει να έχει ως προαπαιτούμενο πτυχίο στην αρχιτεκτονική. Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης ο προτεινόμενος με την προσφορά των Αιτητών Μελετητής Αρχιτέκτονας διαθέτει σύμφωνα με το Έντυπο 6.2.7 που υποβλήθηκε επαγγελματική πείρα μόνο σ' ότι αφορά την πολιτική μηχανική. Ούτε ο ισχυρισμός ότι εφόσον ο προτεινόμενος Μελετητής δικαιούται να ασκεί εργασίες Αρχιτέκτονα σύμφωνα με βεβαίωση του ΕΤΕΚ διασφαλίζεται το ζητούμενο από τον όρο ευσταθεί. Οι όροι του διαγωνισμού για τη διασφάλιση του ζητούμενου προβλέπουν κατοχή συγκεκριμένου πτυχίου και πείρα με αναφορά στο πτυχίο ως προϋπόθεση. Είναι φανερό από τη διατύπωση του όρου ότι η Αναθέτουσα Αρχή προς διασφάλιση εκτέλεσης του έργου περιέλαβε στον όρο 3.3.8(στ) μελετητές κατόχους πτυχίων στον αντίστοιχο κλάδο. Αυτό δεν είναι τυχαίο.»

Στην προσφυγή ενώπιον μας, ο όρος 6.1.4 ήταν εξίσου σαφής. Απαιτούσε την κατοχή Πανεπιστημιακού τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων και εγγραφή στο ΕΤΕΚ ή σε αντίστοιχο μητρώο. Ο προταθείς από τους Αιτητές δεν κατέχει Πανεπιστημιακό τίτλο Επιμετρητή Ποσοτήτων άρα δεν υπάρχει συμμόρφωση με την απαίτηση του όρου. Ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι ο κος Ιωάννης Εξηνταβελώνης, με το δίπλωμα του Αγρονόμου Τοπογράφου Μηχανικού, δυνατόν να μπορούσε να εργαστεί ως Επιμετρητής Ποσοτήτων είναι αφ' ενός νομικά αδιάφορος, όπως αναφέρει και η Αναθέτουσα Αρχή ενώ, αφετέρου, η απαίτηση του όρου δεν ικανοποιείται μόνο με

τη δυνατότητα άσκησης του συγκεκριμένου επαγγέλματος, διότι επιπλέον απαιτείται και η κατοχή του συγκεκριμένου τίτλου Επιμετρητή Ποσοτήτων. Αυτό καθορίζει και την απόφαση μας στην παρούσα προσφυγή. Ορισμένα όμως θέματα που τίγονται από τους Αιτητές σχολιάζονται για λόγους γενικότερου ενδιαφέροντος.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών, ότι η Αναθέτουσα Αρχή ενήργησε υπό καθεστώς νομικής και πραγματικής πλάνης παραλείποντας να ερευνήσει και αξιολογήσει τα πανεπιστημιακά προσόντα, εμπειρία και κατάρτιση του προτεινόμενου Βασικού Εμπειρογνώμονα 5, αυτός δεν ευσταθεί. Η Αναθέτουσα Αρχή αξιολόγησε όλα τα σχετικά στοιχεία της προσφοράς των Αιτητών χωρίς καθ' οιονδήποτε τρόπο να υπερβεί τα ακραία όρια της διακριτικής της εξουσίας. Εφόσον η τεχνική προσφορά των Αιτητών δεν πληρούσε ή δεν ανταποκρινόταν σε ουσιώδη όρο του Διαγωνισμού ορθά αποκλείστηκε ως εκτός προδιαγραφών (βλ. *Tamassos Tobacco Suppliers & Co v. Δημοκρατίας*, (1992) 3 A.A.Δ. 60). Αυτό ισχύει και για την ισχυριζόμενη από τους Αιτητές υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να ζητήσει διευκρινίσεις αναφορικά με το βιογραφικό σημείωμα του κ. Εξηνταβελώνη. Από την στιγμή που ο προτεινόμενος εμπειρογνώμονας δεν κατείχε πανεπιστημιακό τίτλο Επιμετρητή Ποσοτήτων δεν τίθετο θέμα ασάφειας, αοριστίας ή έλλειψης καθαρότητας σε σχέση με τα προσόντα του ώστε να υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης διευκρινήσεων.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών για παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, αμοιβαίας αναγνώρισης, αναλογικότητας, διαφάνειας και του ανταγωνισμού, διαπιστώνουμε ότι η Αναθέτουσα Αρχή μέσω του επίμαχου όρου 6.1.4. λειτουργούσε εντός πλαισίων η νομιμότητα των οποίων έπρεπε να είχε αμφισβητηθεί από τους Αιτητές προ της υποβολής της προσφοράς των και όχι μετά. Ορθά η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρει ότι τέτοια αμφισβήτηση ή διαμαρτυρία έπρεπε να είχε εκδηλωθεί προ της υποβολής των προσφορών, με ανάλογη απαίτηση για τροποποίηση του σχετικού όρου σε εκείνο το στάδιο. Αντ' αυτού οι Αιτητές επέλεξαν να υποβάλουν προσφορά γνωρίζοντας ότι ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 5 που εισηγούντο δεν ήταν κάτοχος του απαιτούμενου, από τον όρο 6.1.4, πανεπιστημιακού τίτλου. Αυτό αποτελούσε αποδοχή από μέρους τους του όρου και, κατ' επέκταση, η εκ των υστέρων αμφισβήτηση του όρου ούτε αποδεκτή μπορεί να είναι ούτε και μπορεί να μας οδηγήσει σε έλεγχο νομιμότητας του όρου 6.1.4. Κατ' εφαρμογή του δόγματος της επιδοκμασίας-αποδοκμασίας ο ισχυρισμός των Αιτητών δεν μπορεί να εξεταστεί στο στάδιο αυτό.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό των Αιτητών, ότι ο όρος 6.1.4 πλήττει τον ανταγωνισμό, αναφέρουμε παρατήρηση της Αναθέτουσας Αρχής όπου υποδεικνύεται ότι υπεβλήθησαν εννέα προσφορές και όλες, πλην αυτής των

Αιτητών, πληρούσαν ικανοποιητικά τον όρο 6.1.4, προσφέροντας Επιμετρητή Ποσοτήτων για την θέση του Βασικού Εμπειρογνώμονα 5.

Με βάση όλα τα πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η παρούσα Προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.